LUNDS UNIVERSITET
Medicinska fakulteten

Nämnden för omvårdnadsutbildning

KURSPLAN *Dnr M 2011/1781*

Fastställd av NOU 2011-10-27 Gäller från ht 2011

VMFU39 Specifik onkologisk omvårdnad med inriktning mot strålbehandling

30 högskolepoäng (hp) Avancerad nivå (A1F)

Allmänna uppgifter

Huvudområde
Omvårdnad

Ämne
Omvårdnad vid strålbehandling

Typ av kurs
Kursen består av både verksamhetsförlagd och teoretisk utbildning, med vardera 15 hp. Kursen är en fristående kurs, som vänder sig till röntgensjuksköterskor och sjuksköterskor. Kursen följer riktlinjerna i högskoleförordningen (SFS 1993:100 med senare ändringar).

Undervisningsspråk
Svenska.

Mål

Kunskap och förståelse
Efter avslutad kurs ska studenten kunna

- *beskriva och förklara de grundläggande principerna för strålbehandling och strålbehandlingsprocessen,*
- *förklara och redovisa kunskap i grundläggande och klinisk strålningsfysik, dosplanering, strålskydd och strålningsbiologi,*
- *förklara strålbehandlingsapparatens principfunktion och dess säkerhetssystem,*
- *förklara och redovisa kunskaper om datortomografens, positronemissionstomografens och magnetresonanstomografens grundläggande principer och dess användning i samband vid strålbehandling,*
- *tolka 1D-, 2D- och 3D-dosplaner samt behandlingsverifikationer.*

Färdighet och förmåga
Efter avslutad kurs skall studenten kunna

- *hantera strålbehandlingsutrustningen och i samarbete med andra genomföra ordinerad extern strålbehandling samt utföra verifikation och säkerhetskontroller av behandlingen,*
- *systematiskt rapportera risker, tillbud och negativa händelser samt att delta i händelse- eller riskanalysarbete i syfte att stärka patientsäkerheten,*
- *bedöma och möta patientens och närståendes behov av specifika kunskaper inför förberedelse och behandling med strålning,*

- *planera, genomföra samt följa upp strålbehandling på ett säkert sätt,*
- *utifrån patientens behov systematiskt leda, fördela, prioritera, initiera samt utveckla omvårdnadsarbetet inom strålbehandling,*
- *genom gott teamarbete utföra personcentrerad vård som inkluderar patienter och närstående i vårdbeslut,*
- *informera om och utföra specifika evidensbaserade omvårdnadsåtgärder, utifrån ett vetenskapligt förhållningssätt, för att förebygga och/eller behandla såväl akuta som sena biverkningar relaterade till strålbehandling,*
- *identifiera och hantera symtom samt symtomkluster relaterat till strålbehandling och genom omvårdnadsåtgärder minimera risken för komplikationer.*

Värderingsförmåga och förhållningssätt

Efter avslutad kurs skall studenten kunna

- *tillämpa etisk medvetenhet och ett förhållningssätt som värnar om patientens och den närståendes säkerhet, trygghet, integritet och delaktighet,*
- *utifrån ett vetenskapligt förhållningssätt, analysera och reflektera över aktuella omvårdnadsåtgärder,*
- *visa medvetenhet över att cancerrehabilitering skall vara en integrerad del i hela vårdförloppet,*
- *analysera och reflektera över sitt lärande och fortlöpande utveckla sin kompetens inom onkologisk omvårdnad och strålbehandling,*
- *främja och koordinera samarbetet vid omvårdnadsproblem i det multiprofessionella teamet att utifrån evidens kritiskt värdera olika ordinationer, behandlingsformer och omvårdnadsinterventioner i samband med strålbehandling.*

Kursinnehåll

Kursen är indelad i en teoretisk och en praktisk, verksamhetsförlagd del. Den teoretiska kursen innehåller basal och klinisk strålningsfysik, strålningsbiologi, strålskydd, dosplanering och behandlingsoptimering, samt specifik omvårdad av patient vid strålbehandling. Den verksamhetsförlagda utbildningen innehåller utbildning i specifik omvårdnad i samband med strålbehandling, handhavande av strålbehandlingsutrustning, datortomograf samt dosplaneringsenhet under strukturerad handledning.

Provmoment

1. Grundläggande strålningsfysik, 4 hp
2. Strålningsbiologi och strålskydd, 2 hp
3. Dosplanering och behandlingsoptimering, 5 hp
4. Specifik onkologisk omvårdnad vid strålbehandling, 4 hp
5. Specifik onkologisk omvårdnad vid strålbehandling (VFU), 15 hp

Undervisning och examination

Undervisning

Den teoretiska kursen innefattar undervisning och studerandeaktiviteter syftar till att utveckla en fördjupad förståelse hos studenten och karaktäriseras av aktivt kunskapssökande, problemlösning, reflektion och kritisk analys. Olika arbetsformer används, såsom hemstudier med uppgifter att skicka in svar på, individuella arbeten, gruppuppgifter, seminarier och föreläsningar.

Verksamhetsförlagd utbildning (VfU) sker med organiserad handledning och färdighetsträning. Undervisning och studerandeaktiviteter syftar till att utveckla en fördjupad förståelse hos studenten och karaktäriseras av aktivt kunskapssökande, problemlösning, reflektion och kritiskt analys. Olika arbetsformer används, såsom individuellt arbete, färdighetsträning och gruppdiskussioner.

Examination

Numreringen av examinationsformerna motsvarar numreringen av provmomenten ovan.

1. Individuell skriftlig hemtentamen, samt individuell tentamen.
2. Individuell skriftlig hemtentamen, muntlig redovisning av gruppuppgift vid seminarium.
3. Individuell skriftlig hemtentamen, muntlig redovisning vid seminarium.
4. Individuell skriftlig hemtentamen, skriftlig individuell uppgift, muntlig framställning individuellt vid seminarium.
5. Individuella fortlöpande muntliga bedömningar enligt nationellt fastställda kriterier.

Vid omtentamen kan gruppuppgifter ersättas av individuella uppgifter.

För godkänd kurs krävs att alla provmoment är godkända.

VfU: Bedömning sker individuellt utifrån kursens mål och detta provmoment samt utifrån kriterier enligt ett standardiserat formulär. För detta provmoment anordnas ett ordinarie verksamhetsförlagt utbildningstillfälle. Student som inte uppnår godkänt resultat vid första utbildningstillfället erbjuds ytterligare ett utbildningstillfälle. Vid omprövning gäller samma regler som för ordinarie verksamhetsförlagd utbildning. Antalet verksamhetsförlagda utbildningstillfällen är begränsat till totalt två. Student som underkänts två gånger får avbryta utbildningen.

Avbrott/examination av verksamhetsförlagd utbildning kan ske i förtid om studenten beroende på bristande kunskaper och färdigheter begår allvarliga misstag på praktikplatsen. För student som måste avbryta VfU eller blir underkänd vid förtida examination skall en individuell plan upprättas. De brister som uppdagats skall förtecknas, det stöd som studenten kan få beskrivas och tidpunkter för examination och eventuell reexamination av bristerna anges. Först när studenten visat att bristerna är åtgärdade kan verksamhetsförlagd utbildning ske.

Teori: För varje provmoment anordnas ett ordinarie och två omtentamenstillfällen. Student som inte uppnår godkänt resultat vid något av dessa tillfällen har möjlighet att genomgå förnyad examination vid senare tillfälle. Antalet examinationstillfällen är begränsat till totalt sex för varje provmoment. Student som underkänts två gånger vid examination för provmoment eller del av provmoment kan hos prefekt eller motsvarande begära att annan examinator utses.

Betyg

Betyg sätts på genomgången kurs. Som betyg används något av uttrycken godkänd eller underkänd.

Student som har godkänts i kurs skall på begäran få kursbevis av högskolan.

Förkunskapskrav

Särskild behörighet

- *Legitimerad sjuksköterska eller röntgensjuksköterska med minst 180 hp inkluderande ett självständigt arbete om 15 hp eller motsvarande,*
- *Godkänd kurs i grundläggande onkologi på avancerad nivå om minst 7,5 hp,*
- *Yrkesverksamhet motsvarande ett års tjänstgöring som legitimerad sjuksköterska eller röntgensjuksköterska.*

Litteratur

Se bilaga

KURSPLAN *Dnr M 2011/1781*

Fastställd av NOU 2011-10-27 Gäller från ht 2011

VMFU39 Specifik onkologisk omvårdnad med inriktning mot strålbehandling

15 högskolepoäng Avancerad nivå (A1F)
(hp)

Litteratur

Baile, WF. SPIKES - A Six-Step Protocol for Delivering Bad News: Application to the Patient with Cancer. The Oncologist 2000;5:302-311

Dean, D., Herbener, T. (2000). Cross-sectional human anatomy. Philadelphia: Lippincott Williams and Wilkins. 200 s.

Degerfält, J., Moegelin, I-M., Sharp, L. (2008) Strålbehandling. Studentlitteratur, Lund. 276 s.

Jönsson, B-A., Jönsson, L. (senaste versionen) Utbildning i strålbehandling - Kompendium. Medicinsk strålningsfysik, Lunds universitet (ej publicerat arbete) 100 s.

Sandberg, H. (2006) Det goda teamet. Om teamarbete, arbetsklimat och samarbetshälsa. Lund: Studentlitteratur. 190 s.

Stanton, R., Stinson, D. (senaste upplagan) Applied Physics for Radiation Oncology. Medical Physics Publishing, Madison kap 11 The Geometry of Photon Beams.

Strålsäkerhetssmyndighetens föreskrifter för strålbehandling. http://www.stralsakerhetsmyndigheten.se/Lagar-forfattningar/Foreskrifter/

Strålskyddslagen 1988:220 http://www.riksdagen.se/webbnav/index.aspx?nid=3911&bet=1988:220

Statens beredning för medicinsk utvärdering (SBU). (2003) Strålbehandling vid cancer (volym 1 och 2). 556 s. http://www.sbu.se/sv/Publicerat/Gul/Stralbehandling-vid-cancer/

Referenslitteratur

Hoskin, P. red. (senaste upplagan) Radiotherapy in practice External Beam Therapy London: Oxford University Press. 478 s.

Stanton, R., Stinson, D. (senaste upplagan) Applied Physics for Radiation Oncology. Madison: Medical Physics Publishing.

Avhandlingar och vetenskapliga artiklar tillkommer.